

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Uredništvo za Trst:
Ulica Valdirivo 35/II., Tel. 29210

Poštno črk. račun: štev. 9-12410
Cena: Posamezna štev. L 20
Naročnina: Mesečna L 85
Za inozemstvo: Mesečno L 150

Leto III. - Štev. 9

Gorica - 1. marca 1951 - Trst

Izhaja vsak četrtek

Hiša na pesku

Če se zamislimo v obkrožajoči nas svet, v idejne tokove in gibanja, v vrenje in kipenje širokih ljudskih množic, v važne iznajdbe in tehnične dognanja izbranih duhov, moramo iskreno priznati, da vršijo posamezniki in združenja gigantske napore ter dalekosežne podvige, da bi ustvarili človeštvu življenjske pogoje. Tudi če odštejemo utopistične zaneženjake, ki zidajo gradove v oblake, samopašne tirane, ki se hočejo zgraditi ali ohraniti oblast tudi za ceno krvavih žrtv, ter nekatera sodobna gibanja, ki zasledujejo zmotne cilje, lahko ugotovimo, da je v modernem človeštvu krepka življenjska sila in naravnost herojska veličina v vztrajni borbi za ustvaritev novega in boljšega sveta.

Na svetovnem pozorišču si stojijo danes nasproti usodni partnerji: to niso niti zgodovinski vojskovodje, kot Hanibal ali Cezar, niti imperiji ali obmorske velesile, kot Velenemčija ali Anglija, temveč idejni bloki, v katere je razdeljeno človeštvo brez ozira na državno pripadnost in jezik, na pleme in kulturo. Vzhodni kolektivistični blok je uklenil v suženjsko disciplino tretjino človeškega rodu, da bi iz njega iztisnil še zadnjo srago krvi in zadnji utrip energije za zgraditev pošastnega vojnega stroja, s katerim bi zavajeval ves svet. Zapadni individualistični blok pa mobilizira ves kapital, vso tehnično in industrijsko premoč zapadnega sveta, da bi rešil zapadno civilizacijo. Borba se je tako prenesla iz meddržavnega torišča na svetovnonazorska tla: na vidiku ni vojna držav ali imperijev, temveč vojna idej, načina življenja, kulture.

Kar nas najbolj skrbi in obdaja s pravo grozo pri vsem tem dogajanju, ki bo imelo usodne posledice za ves človeški rod morda za stoletja, je to, da si ti idejni tokovi in te prevažne silnice sekajo pot do cilja brez najmanjšega ozira na verske in pravne vrednote, pozabljajoč na naravno in božje pravo, brez opore na božjo pomoč in na Boga samega. Vzhodni blok kar odkrito proglašča brezbožni materializem in ne skriva, da si hoče ustvariti nov svet brez Boga in celo proti Bogu: toda tudi zapadni blok, čeprav proglašča, da se bori za krščansko kulturo in za duhovne dobrine, praktično sledi makiavelističnemu utilitarizmu in je že prepogosto izdal ne samo verska in pravna načela, ampak tudi demokratična nazoranja, s katerimi se toliko ponaša. Spominimo se samo, kako so zapadni zavezniki zapustili v drugi svetovni vojni Poljsko, kako danes koketirajo s Titom, s tem da se Atlee in Truman spominata Boga v svojih novoletnih nagovorih ali da celo odredita »dan molitve«, še ne pokristjanita svoje politike.

Tako ostane dejstvo, da so najodgovornejši činitelji sodobnega javnega življenja na zgolj naravnih tleh, brez luči razodete resnice, brez pravca božjih večno veljavnih načel. In bo li hiša, ki ni postavljena na skalo božjih nespremenljivih zakonov, ampak na pesek človeškega preračunavanja in varljive modrosti, vzdržala silne pretrese odločilne nevihte? Ali ni še vedno resnična božja ugotovitev, da zaman zidajo zidarji, če ni Bog temelj poslopju, in da zastoj čuvajo čuvarji, če ni Gospod obramba utrdbi?

Še tako zdrave sile in še tako plemeniti napor za ustvaritev boljšega sveta — če se sploh ne oziramo na strahotne rušilne sile v svetu, ki so zmožne čisto hladno pahniti svet v pogubo — ne bodo nikoli

uspele, če ne bodo postavile Boga in božjih zakonov za temelj svojemu delu. Sreča človeškega rodu je pač previsoka dobrina, da bi jo dosegli brez božjega sodelovanja.

Versko prepričanje in nauk zgodovine človeštva nam pravita, da se varajo tisti nemodri preosnovanci človeške družbe in graditelji novega reda, ki zapostavljajo ali celo zanikajo Kristusovo odrešilno delo, hoteč ga nadomestiti s svojim zgolj človeškim delom. Zato pa nas obaja tolika trpkost in bolest, ko se oziramo na razkristjanjeno človeško delo njenih voditeljev.

Clementis aretiran

Bivši češkoslovaški minister Clementis, ki je pred časom nenadoma izginil in o katerem so mislili, da je pobegnil, je postal žrtev velikih čistk, ki jih izvaja partija na Češkoslovaškem. Uradno so namreč v torek, javili, da je bil Clementis aretiran in da se proti njemu pripravlja proces zaradi veleizdaje in

Madžarska grozi Jugoslaviji

Madžarski vojni minister je obdolžil Jugoslavijo, da vzdržuje 750.000 mož pod orožjem. Ta armada ima napadalne namene na sosednje države. Jugoslavija je poslala na stotine volonov po vsej Madžarski in povzročila na stotine obmejnih incidentov zato, da bi izzvala vojno. »Toda poskrbeli bomo,« je dejal minister, »da bo tudi Tita kaj kmalu zadela sramotna usoda Čangkajseka.«

Madžar je pa pozabil navesti, koliko vojakov ima Ogrska pod orožjem in čemu jih rabi, ko ima Rusijo za seboj.

Togliatti doma

Italijanski komunistični prvak Palmiro Togliatti se je te dni vrnil iz Moskve. Govorilo se je, da bo prinesel senzacionalne ponudbe od strani sovjetske vlade glede zamenjanja italijanske nevtralnosti in pa glede dokončne ureditve tržaškega vprašanja. Vendar v svojih zadnjih izjavah ni Togliatti povedal nič novega. Poudaril je le, da morajo Italijani storiti tisto, kar jim naročijo iz Moskve, če hočejo, da se ohrani mir. Togliatti je bil v Moskvi dva meseca, kjer se je baje zdravil na duši in telesu.

De Gasperi in Sforza v London

Kmalu po obisku obeh francoskih ministrov v Sv. Margariti so naznačili vest, da sta De Gasperi in Sforza dobila povabilo, naj obiščeta London. Taka vabila se ne smejo prezirati, zato sta oba ministra vabilo sprejela in bosta 12. marca šla v London na razgovore. O čem bodo tam razpravljali, še niso določili. Če bi smeli verovati tržaškim šovinističnim listom, bo glavni predmet razgovorom Trst in tržaško vprašanje, kajti njim se zdi, da se ves svet suče okoli Trsta. Verjetno je, da se bodo razgovarjali tudi o Trstu, čeprav ne bo to uradno povedano, kot ni bilo v Sv. Margariti. Vendar pa nikakor ni verjetno, da bi v Londonu dali kake izjave o vrnitvi Trsta Italiji, ker nič ne kaže, da bi se bilo v mednarodnem svetu kaj bistvenega spremenilo glede tržaškega vprašanja. Kvečjemu bi utegnil v tem oziru kaj novega povedati tovariš Togliatti, ki se je te dni vrnil iz Moskve z nekimi »tajnimi papirji«. V Moskvi bi se namreč lahko zgodilo, da bi ta zato, da nagaja Titu in dvigne ugled partije v očeh italijanske javnosti, nenadoma popustila v svojem dosedanjem gledanju in zahtevala vrnitev Trsta Italiji. Če je Togliatti prinesel s sabo take »papirje«, se bo kmalu pokazalo.

Moč za svobodni svet iz Amerike

Načelnik Uprave za gospodarsko sodelovanje William C. Foster je sporel, da je ECA zaradi svojega pred nedavnim razširjenega dela za okrepitev svobodnega sveta uvedla novo geslo, s katerim bodo označene v Ameriki izdelane pošiljke za Evropo in Južnovzhodno Azijo.

Novo geslo se glasi »MOČ ZA SVOBODNI SVET — IZ AMERIKE«. Uporabljajo ga bodo namesto dosedanjega gesla »Za evropsko obnovo — pošiljajo Združene države«, s katerim je bilo označeno blago, ki so ga plačevali iz Marshallovega načrta.

Ko je načelnik Foster naznanil novo geslo, je poudaril, da je Uprava za gospodarsko sodelovanje razširila svoje delovanje na ves svet, ker zdaj deluje kot gospodarska opora severnoameriške politike tako v Južnovzhodni Aziji, kakor v zahodnoevropskih državah in njihovih prekomorskih ozemljih.

Foster je nadaljeval: »Marshallov načrt je premagal notranjega napadalca s tem, da je zaježil napredovanje komunizma v Zahodni Evropi. Zdaj moramo zbrati svoje sile in sredstva, da bomo postavili na noge obrambo proti zunanjemu napadu in ohranili gospodarske temelje, ki jih je položil Evropski obnovitveni načrt.«

Garancije Jugoslaviji

Obstoj Jugoslavije je v večji nevarnosti, kot bi se zdelo. Tajne informacije, ki jih imajo vlade zapadnih velesil, govorijo o močnem oboroževanju kominformističnih sosed Jugoslavije. O tem je bilo že večkrat govora in mora biti v resnici nevarno, če so vlade ZDA, Anglije in sedaj še Francije imele za potrebno, da javno in uradno opozorijo, da bi v primeru oboroženega napada na Jugoslavijo naredile vse potrebne korake, ki jim jih nalagajo njihove mednarodne obveznosti. Z drugimi besedami se to pravi, da bi napadeni državi prišle na pomoč tudi z vojaško silo, če bi postalo potrebno. Vsi se pač zavedajo, da je sovjetska Rusija s svojimi sateliti dosegla ono mejo, preko katere ne sme več.

Jugoslavija se svojega koščljivega položaja zaveda. Zato ni gluha za ameriške nasvete, naj uredi svoje odnose mirnega sosedstva z nekominformističnimi sosedami. Zato je uredila odnose z Avstrijo, ki so že povsem normalni, če ne prijateljski; urejuje jih z Grčijo; skuša jih urediti tudi z Italijo. Za božič so podpisali sporazum o opeljah in drugih zadevah, ki so z opeljami v zvezi; v torek 26. februarja so podpisali v Beogradu sporazum o ribolovu v Jadranu. Tako so uredili zelo sitno zadevo, ki je povzročala mnogo sporov med obema državama in še več nevšečnosti ribičem z obeh obal. Z Italijo bi se odnosi še bolj izboljšali, če bi ne bilo nesrečnega šovinizma v Gorici in v Trstu.

Tudi v notranjosti hoče Tito doseči večjo edinost. Zato so oblasti podvzele vrsto ukrepov, ki stremijo za tem, da bi omilili nestrpnost do opozicijskih elementov. Poleg zadnje pomilostitve, ki je pa bila prav za prav le prah v oči, spada v to vrsto ukrepov tudi reforma kazenskega zakonika, o kateri razpravljajo ta teden v beograjskem parlamentu. Novi zakonik bi moral nadomestiti prejšnjega iz leta 1945, ki je bil le kopija ruskega zakonika. Ta ne odgovarja več novemu redu v Jugoslaviji, zato se je čutila potreba, da ga nadomestijo, čeprav so še pred petimi leti trdili, da je jugoslovanski zakonik najnaprednejši zakonik sveta. Z novim zakonikom se ukinja kazni prisilnega dela, izguba državljanstva, izguba državljanstva, izgon iz države za vse življenje, izgon iz države.

vojnstva. Vse kaže, da bo Clementis nova žrtev revolucije, katero je sam pomagal pripraviti. Poleg njega so aretirali in izključili iz partije še vrsto drugih odličnih komunističnih voditeljev, zlasti na Slovaškem. Vse obdolžujejo, da so hoteli izvesti državni udar in odepiti Slovaško od Češke in Moravske.

žave in podobne kazni. Vendar ostane še naprej glavna naloga, kazenskega zakonika ta, da čuva režim, to je oblast partije. Zato bo v bistvu ostalo še naprej tako, kot je bilo.

Obramba Zapada

Atlantska obramba

Zapadni narodi so resno šli na delo za organiziranje zapadne obrambe, čeprav si niso še vsi edini, koliko naj kdo prispeva in kaj naj prispeva k skupni obrambi. General Eisenhower se je vrnil v Evropo in se nastanil začasno v Parizu v hotelu Astoria, ki so ga zasedli Amerikanci že leta 1945 po osvoboditvi Pariza. Tukaj je začel misliti najprej kako organizirati svoj glavni stan. V pomoč so mu že dali angleškega maršala Montgomeryja, zmagovalca nad generalom Rommelom v Afriki, ter francoskega generala Juina. Vendar si niso še na jasnem kakšno vlogo naj imata ta dva v skupni organizaciji kot podpoveljnika in pomočnika generala Eisenhowerja. To ni lahka zadeva, kajti računati je treba tudi s človeško slabostjo častihlepnosti in narodnega ponosa. To se je pokazalo kot nemajhna težava že pri imenovanju vrhovnega poveljnika pomorskih sil atlantske zveze. Ko je padla beseda, da bo to kak ameriški admiral, je hitro in glasno protestiral Churchill, češ da to ne gre, da bi tako stara in izkušena mornarica kot je angleška bila pokorna takim mlekozobcem kot so ameriški admirali. Zato so se menda zedinili tako, da bo sredozemskemu brodograditelju kot Anglež, atlantskemu pa Amerikancu.

Poleg tega so v ZDA že sklenili, da pošljejo štiri nove divizije v Evropo, dve pa na Japonsko.

Delo za obrambo Sredozemlja

ZDA so voljne pomagati tudi pri sklenitvi obrambne zveze v Sredozemlju, ki naj združi tamkajšnje države v podoben pakt, kot je oni, ki družijo države atlantske zveze. Za tem ciljem gre ameriška diplomacija na Bliznjem Vzhodu, ki si v vseh tamkajšnjih državah prizadeva poravnati medsebojne spore, da bi se uglasila pot do skupne obrambne zveze. Taki zvezi bi ZDA garantirale svojo pomoč in varstvo pred ka-

Generalni poročnik Alfred M. GRUENTHER, ki je bil imenovan za načelnika glavnega stana zaveznikov sil v Evropi. Imenoval ga je general Dwight Eisenhower, vrhovni poveljnik atlantskih obrambnih sil v Evropi. Gruenther je izkušen strateg.

kršnim koli napadom.

Pri tem prizadevanju žanje največ uspehov poslanik Allen v Beogradu. Njegovemu delu in pa sporu s kominformom je treba pripisovati, da se izboljšujejo dan na dan odnosi med FLRJ in njenimi nekominformističnimi sosedami, posebno z Grčijo. S to državo je Jugoslavija bila v najhujšem sporu še pred dvema letoma; danes pa so že upeljali skupen blagovni promet preko meje po železnici, pošto, telegrafsko in telefonsko zvezo, v Solunskem pristanišču je Jugoslavija dobila zopet prosto cono, kot jo je imela prej; uredili so zadevo vrnitve ugrabljenih grških otrok in še več sličnih spornih točk. Z eno besedo Grčija in Jugoslavija si postajata prijateljici. Kot dokaz temu je dospela ladja z ameriškim živim žem za Jugoslavijo v Solun, odkoder so blago po železnici odpeljali v Makedonijo. — Sodelovanje med Grčijo in Jugoslavijo je zelo važno za mir, oziroma obrambo vzhodnega Sredozemlja.

Tudi z Italijo dela Jugoslavija razne pogodbe v prijateljskem duhu, ki pa po večini ostanejo le na papirju, ker ni prave volje za sodelovanje v obmejnih pokrajinah v Trstu in Gorici.

Prihod novih beguncev v ZDA

Dne 12. februarja je v New York priplula ladja Mednarodne begunske organizacije, ki je imela na krovu 1298 beguncev, ki so se naselili v 34 zveznih državah in v distriktu Kolumbija. Med temi begunci je tudi 25 sirot brez spremstva, katerim je poskrbel nov dom ameriški odbor za preskrbo evropskih otrok. Ameriški odbor za razseljene osebe poroča, da se je s temi begunci povečalo število beguncev, ki so prišli v Združene države na osnovi zakona o razseljenih osebah iz leta 1948, na 219.640.

ČETRTRA POSTNA NEDELJA

Iz svetega evangelija po Janezu
(Jan 6, 1-15)

Tisti čas je odšel Jezus na ono stran Galilejskega, to je Tiberijskega morja. Šla je pa za njim velika množica, ker so videli čudeže, ki jih je delal nad bolniki. Jezus je šel na goro in tam sedel s svojimi učenci. Bila je pa blizu velika noč, judovski praznik. Ko tedaj Jezus povzdigne oči in vidi, da prihaja k njemu velika množica, reče Filipu: Kje naj kupimo kruha, da bi ti jedli? — To je pa rekel, ker ga je skušal, zakaj sam je vedel, kaj bo storil. Filip mu odgovori: Za dve sto denarjev kruha bi jim ne bilo zadosti, da bi vsak le kaj malega dobil. — Eden izmed njegovih učencev, Andrej, brat Simona Petra, mu reče: Tukaj je deček, ki ima pet ječmenovih hlebov in dve ribi, a kaj je za toliko ljudi? — Jezus pravi: Velite ljudem sedeti! — Bilo pa je mnogo trave na onem kraju. Posedli so torej močje, kakih pet tisoč po številu. Tedaj je Jezus vzel hlebe, se Očetu zahvalil in jih razdelil med sedeče; prav tako tudi rib, kolikor so hoteli. Ko so se pa nasitili, je rekel svojim učencem: Poberite kosce, ki so ostali, da se ne končajo. — Pobrali so torej in napolnili dvanajst koscev s kosci, ki so od petih ječmenovih hlebov ostali njim, ki so jedli. Ko so torej ljudje videli čudež, ki ga je storil, so govorili: Ta je zares prerok, ki mora na svet priti. — Ker je tedaj Jezus spoznal, da hočejo priti in ga po sili vzeti, da bi ga postavili za kralja, se je spet sam umaknil na goro.

V župniji Presvetega Rešnjega Telesa v Turinu je živel mlad kanonik, ki je gori od ljubezni do revežev. Ni pa imel sredstev, da bi jim res lahko pomagal. Na pomoč svoje družine ni mogel računati, ker je bila sama revna.

Kaj naj stori? Pred seboj je videl le eno pot, po kateri je odločno krenil: povsem in brez omahovanja izročiti se rokam božje Previdnosti. Don Cottolengo — tako je bilo ime temu čudovitemu možu — je svoje delo začel, opiraje se na prepričanje, da je Bogu vseeno, ali hrani dva človeka, ali pa kar dva tisoč ljudi. Tisti, ki z vsem zaupanjem prosijo, ne da bi omahoval, ima v svojih rokah vse sile božje Vsemogočnosti.

Svoje delo je torej začel tako, da je zelo pogosto in zaupno molil pred

Najsvetejšim. V prostem času je obiskoval siromake in najbolj onemogle ter jim pomagal. Spočetka jim je mogel deliti samo tolažilne besede, s čemer seveda trpljenja teh nesrečnikov ni mogel ozdraviti, čeprav je ubožcem dobro delo. Ves svoj denar je razdal, a ga je bilo zelo malo, revežev pa veliko. Milošino je delil, ne da bi gledal na novce in ne da bi jih štel. Ravnal se je po Gospodovih besedah: »Naj ne ve levica, kar dela desnica!«

Leta 1830 je ustanovil zavod »Mala hiša«, ki je sprva imel samo dve sobi. To je bilo zavetišče za reveže. Poslej ni prosil nobenega človeka več, ampak le Boga. Ta »Mala hiša« je bila ustanova božje Previdnosti, ki naj svetu pokaže, da tisti, ki v Boga zaupa, ni prikrajšan.

Ustanova se je neverjetno širila, ter je mogla sprejemati nesrečneže vseh vrst. V sto letih svojega obstoja je neprenehoma rasla in daje danes streho že več kot sedem tisoč bolnikom in siromakom. — Ustanova nima nobenih stalnih dohodkov in ne vodi nobenih računov; vse sloni na zaupanju v božjo Previdnost. V »Mali hiši« se dnevno dogaja, da Bog, — za ljudi na nerazumljiv način, — nasičuje tisoče ljudi. Zdi se, kakor bi se vedno znova ponavljali čudeži v puščavi, o katerem govori današnji evangelij.

Ljudje računajo danes večinoma samo nase. Da bi jim Bog lahko pomagal, ali da bi ga potrebovali, na to ne mislijo. A končno le ostane res: Če Bog ne zida hiše, se zaman trudijo zidarji. Prav je, da se trudimo, kolikor je mogoče, a nikdar ne pozabimo, da pravi uspehi prihajajo le od Boga.

NEDELJSKA MOLITEV

VSEMOGOČNI BOG, PROSIMO, DAJ NAM, KI PO KRIVDI SVOJIH DEJANJ TRPIMO, DA SE PO TOLAŽBI TVOJE MILOSTI ODAHNEMO.

Koledar za prihodnji teden

4. marca. NEDELJA. 4. postna — srednjo postna. Kazimir, spoznavalec.
5. PONEDELJEK. Janez od Kriza, spoza.
6. TOREK. Perpetua in Felicitas, mučenki.
7. SREDA. Tomaž Akvinski, cerkveni učnik.
8. ČETRTEK. Janez od Boga, spoznavalec.
9. PETEK. Frančiška Rimska, vdova.
10. SOBOTA. 40 mučencev.

Protiverska vzgoja poljske mladine

V svojem pismu na predsednika republike, govorijo poljski škofje tudi o brezverski vzgoji mladine. Sedanja poljska država je priznala dejstvo, da je Poljska 95 odstotno katoliška dežela, katoliška ne samo po imenu, ampak tudi po svoji vzgoji, po svojih uravnih načelih, po svoji orientaciji in po svoji narodni kulturi. To uradno priznava dejstvo bi morala tudi vlada upoštevati to tem bolj, ker je sama izdala odlok, ki priznava svobodo vesti. V resnici pa stoji stvar čisto drugače. V odkritem protislovju z omenjenim odlokom so vpleljale oblasti tak sistem oziroma tak program vzgoje, ki se brez popolne odpovedi evangelijskim naukom v življenju ne da izvesti. Vzgoja je namreč v poljskih šolah po programu materialistična, protikršćanska. Dejstvo, da se v mnogih šolah, kjer se izvaja ta vzgojni načrt, uči še vedno krščanski nauk, ne spremeni dejanskega stanja, kajti kljub odloku vlade o svobodi vesti se potom šolskih knjig, potom državljanske vzgoje in socialnopolitične predvzgoje vbija mladini v glavo vse polno zmot, ki vplivajo kvarno na njeno vest.

Kat. mladina je ovirana v spolnjevanju verskih dolžnosti celo ob nedeljah in zapovedanih praznikih; — prikrajšana je v svojih državljanskih pravicah glede svobode združevanja, obiskovanja višjih šol in podobnih pravic. Tudi odstranitev razpela iz šolskih sob nasprotuje prevzetim dolžnostim ter žali verska čustva šolske mladine. Kako žalosten je nadalje pritisk na

šolsko mladino in na mladino zavodov »Društva prijateljev dece«, da bi ne nosila verskih znakov, ne opravljala molitev in da bi ne obiskovala cerkve. Kako naj se vse to strinja z odlokom o svobodi vesti?

Postavno bi se moral vršiti verski pouk v vseh državnih šolah, dejansko je pa dandanes kakih tisoč šol, kjer ni verskega pouka. In teh šol je vedno več, ker izročila država podzavljene zasebne katoliške šole »Društva prijateljev dece«, ki v svojih programih ne pozna krščanske nauka. Vse to se zopet dogaja v nasprotju z načelom državne ustave, ki pravi, da so dovoljene na Poljskem samo državne šole in da je v teh šolah garantiran pouk krščanske nauka.

Posebno hud udarec za vzgojo kat. mladine je bila izključitev več kot 500 katoliziranih šolskega pouka. Kot razlog izključitve navajajo oblasti, da ti katehetje niso hoteli podpisati »poziva za mir«. Poljski škofje poudarjajo, da ta poziv za mir ni mogel nobenega kateheta vezati in da tudi dejansko ni vezal nikogar pod kaznijo in da bi zato ne smel biti nihče zaradi tega izključen od pouka. Poleg tega pa so bili izključeni od pouka v mnogih slučajih tudi duhovniki, ki so ta »poziv za mir« podpisali.

Zato smatrajo škofje, da so bili izključeni vsi ti duhovniki iz šole iz razlogov, ki jih postava ne predvideva in ki nasprotujejo sklenjenemu sporazumu.

Kakor vidimo, tudi podpis »sporazuma« med poljskimi škofi in komunistično poljsko vlado ni prinesel zaželenih sadov, kajti komunisti vpoštevajo vse take in podobne sporazume le v toliko, kolikor njim koristijo. Komunistem je po svojem bistvu brezverski in totalitaren obnem, zato ne miruje, dokler svojih brezverskih ciljev popolnoma ne doseže. Zato je vsako upanje na mirno sožitje med katoliško vero in komunistom že v naprej obsojeno na neuspeh. Tega so se gotovo tudi poljski škofje zavedali, a da so kljub temu podpisali znani sporazum, je eden izmed razlogov tudi ta, da bi jim nihče ne očital, da niso šli iz ljubezni do miru v popuščanju do skrajnih mej.

Iz življenja Cerkve

Evharistični kongres na Zlati obali

V mestu Kumasi na Zlati obali v Zapadni Afriki se je vršil od 19. do 26. februarja t. l. evharistični kongres, ki se ga je udeležilo na tisoče katoličanov z Zlate obale, Nigerije in drugih okoliških krajev. Kongresu je predsedoval kot papeški legat msgr. Mathew, apostolski delegat britanske Vzhodne in Zahodne Afrike. Sv. oče je zaključil kongres s posebnim govorom po radiu. — Zlata obala in Nigerija sta angleški koloniji. Prva ima čez tri milijone prebivalcev, od katerih je skoro desetina katoličanov; druga pa šteje čez dvajset milijonov ljudi z več kot 700 tisoč katoličani in 300 tisoč katehumeni, ki se pripravljajo na sv. krst. Na Zlato obalo so prišli prvi misijonarji pred 70 leti.

Katoličani in indijska vlada

Stalni odbor za konference kat. indijskih škofov je izrazil indijski vladi hvalenost za postopanje s krščansko manjšino, za zaščito vere in za svobodo vzgoje, ki jo je indijska centralna vlada zagotovila vsem kristjanom. Posebno zahvalo je izrazil škofjski odbor predsedniku indijske republike Ralendri Prasadu in ministerskemu predsedniku Nehruju za njuni izjavi, da bodo kristjani deležni istega postopanja in istih ugodnosti, kot jih imajo ostali državljani. Pri tej priliki je odbor škofov omenil svoje pritožbe zaradi poseganja nekaterih krajevnih vlad v zasebno šolo in kot primer je navedel odlok krajevnih vlad v Travancore-Cochinu, na podlagi katerega bi morale vse zasebne, torej tudi katoliške šole, oddati 80% šolskih pristojbin omenjeni vladi ter si poleg tega izbrati svoje učne moči iz seznama, ki bi ga vlada predložila, kar je seveda v odkritem nasprotju z garantirano svobodo pouka in vzgoje.

Delo kat. redovnic v Berlinu

Pri mladinski pomoči berlinske škofije deluje 158 sester, pripadajočih 20 različnim redovom. Te redovnice, katerim pomaga 111 civilnih pomočnic, vodijo skupno 83 otroških vrtcev s 3.000 otroki, katerih matere so primorane si z delom služiti svoj vsakdanji kruh. Poleg tega vodijo iste sestre še 25 vrtcev z 2.300 sirotami oziroma z otroki, katerih matere so bolne ali nezmožne, da bi skrbele za svoje male. Slednji so zaupani tem sestram v oskrbo še dve otroški bolnišnici s približno 270 malimi bolniki.

Nova Marijina bazilika v Madridu

V Madridu so postavili temelje za novo cerkev, ki bo posvečena Mariji Devici, kraljici španskega naroda. Cerkev bo zgrajena do 8. decembra 1954, to je do dne, ko bo vesoljni svet praznoval stoletnico proglasitve Marijinega brezmadežnega spočetja. Po svoji velikosti bo cerkev ena največjih na svetu.

Sveti oče

je blagoslovil velik kip fatimske Matere božje, ki je bil nato prepeljan na Japonsko v uničeno mesto Nagasaki. Tam je bil Marijin kip postavljen na ogromni spomenik neštevilnih žrtev atomske bombe, ki je uničila to mesto.

V angleškem mestu

Liverpool živi 423.293 katoličanov. K nedeljski službi zahaja v tem mestu 210.106 vernikov. Tudi taka statistika je zanimiva.

Na Bavarskem

so oblasti naložile posebni davek na vsak zavitek cigaret. Vsak kadilec mora plačati deset lir več za zavitek cigaret; ta denar zbirajo za obnovitev stolne cerkve v Monakovem.

V svetem letu

je obiskalo mesto Rim 3.110.000 romarjev. 97% je bilo Evropejcev. To so zadnja uradna poročila.

V mestu Civitavecchia

pri Rimu so postavili cerkev v čast 26. japonskih mučencev. Sedaj slika to cerkev japonski umetnik Hasagawa, da bo cerkev tako slikana v japonskem stilu.

V cesarskem gledališču

v Tokio so igrali dramo »Kabukie«, ki predstavlja začetek katoliške vere na Japonskem. Japonsko ljudstvo, tudi drugoverci s ponosom gledajo na svoje prve katoliške mučence.

V Afriki

so misijonarji upeljali navado, da je vsak duhovnik posvečen v tisti cerkvi ali kapelici, kjer je bil krščen. Tako je bilo nedavno novomašniško posvečenje v revni kapelici brez prave strehe. To je bilo v vikariatu Bukoba v Tanganiki, ki ima sedaj sedemnajstega duhovnika domačina.

Apostolski delegat

na Japonskem je blagoslovil katoliško cerkev, ki je bila prej šintoistični tempelj.

Požrtvovalnost francoskih katoličanov

V Franciji je šolski pouk svoboden, to pomeni, da si katoličani zidajo lahko svoje lastne šole, ki jih pa država, posebno pa še šolske oblasti ne gledajo s prijaznimi očmi, ker vidijo v njih nevarnega tekmeča. To pa bi ne bilo še tako hudo, ko bi katoličani, ki pošiljajo svoje otroke v lastne šole, ne bili primorani, da vzdržujejo obenem tudi državne šole, čeravno se jih ne poslužujejo. To je očitna krivica, ki se jim godi. Ta krivica je posebno v tistih krajih očitna, kjer je prebivalstvo, kot na pr. v zapadni Franciji, še vedno globoko verno, tako da se državnih šol, v katerih je verski pouk popolnoma prepovedan, skoro nihče ne poslužuje. V teh krajih je vse polno šol, ki so ali popolnoma zaprte ali pa jih obiskujejo le otroci nastavljenega učitelja oziroma kake sirote ali begunci, ki jih država zdržuje. Kljub temu morajo plačevati katoličani davke tudi za te šole, kar je zanje nedvomno velika žrtev, če pomislimo, da zapadna Francija ne plava ravno v blagostanju.

Zato zaslužijo ti katoličani vso čast in priznanje. Priznanje zasluži-

jo učitelji kat. šol, ki vršijo svoje delo za malo plačo, tako da dostikrat le s težavo vzdržujejo svoje z mnogimi otroki oblagodarjene družine. Priznanje zaslužijo mladeniči in mladenke, ki se kljub slabim izglemom za bodočnost posvečujejo v velikem številu učiteljski službi. Pa je vendar kljub temu število učiteljskih moči zaradi nasprotnega stališča katoličanov do državne šole še vedno premajhno. Ali ni zanimivo, da pošiljajo v nekaterih krajih za katoliško šolo vneti katoličani posebne kamione tudi v 25 km oddaljene vasi, da pripeljejo otroke v šolo in da jih po končanem pouku zopet odpeljejo domov?

To je zelo lepo, toda združeno je z žrtvami posebno za tiste starše, ki imajo celo kopico šolobveznih otrok. Pa vse te žrtve katoličani radi prenašajo, samo da morejo dati svojim otrokom pravo krščansko vzgojo. Krivica, ki se jim pri tem godi, pa le ostane in čas bi bil, da bi se odpravila, da bi namreč katoličani plačevali davke le za tiste šole, ki se jih v resnici poslužujejo, kot je to že v marsikateri državi vpeljano.

Speči lev — ali naša lenoba

(Družabna Pravda 1950)

Spet sta se našla naša delavca Jože in Janez v živem pogovoru o vprašanju nove socialne ureditve človeške družbe, ki naj bi zagotovila pravično razmerje med delom in kapitalom, med delavci in delodajalci ter prinesla tako zaželjeni red in mir med vse sloje ljudi.

Jože je vprašal Janeza: »Povej mi, kako si razlagaš dejstvo, da delavci poznajo tako malo ali sploh še nič cerkveni nauk o rešitvi socialnega vprašanja in kako je to, da papeške okrožnice niso prinesle sadu, ki ga je Cerkev pričakovala?«

»Skušal ti bom odgovoriti,« je odvrnil Janez, »kolikor mogoče izčrpno. — Da velika množica delavcev bolj pozna Marksov nauk kot cerkvenega, izvira odtod, ker je imel marksizem neprimerno več in gorečnejših apostolov med delavci kot Cerkev. Delavski sloji in zlasti njih voditelji so bili zastrupljeni od protiverske mržnje, zato se za nauk Cerkev sploh niso brigali. V cerkev niso hodili in veren delavec med njimi je bil bela vrana. Odtod nepoznanje socialnega nauka Cerkev med njimi. Odtod tudi tako malo sadov cerkvenega nauka. A je še več drugih vzrokov in tudi marsikak katoliški delavec in katoliški razumnik se mora udariti kot grešnik na prsa ter priznati, da je tudi on kriv pri tem. Pred 60 leti je krmar Petrove ladije papež Leon XIII. povzdignil svoj glas. Izdal je 15. maja 1891 znamenito okrožnico: RERUM NOVARUM, ki je narodom sveta dala jasne smernice glede ureditve družabnih odnosov med gospodarskimi sloji. Na isti dan leta 1931 pa je Leonov naslednik papež Pij XI. izdal njeno dopolnitev: QUADRAGESIMO ANNO, v kateri je posamezne oblike razmerja med delom in kapitalom obdelal še določnejše kot njegov prednik.

Leta so pretekla, dolga leta, od tedaj. Pred nami, pred vsem katoliškim svetom stoji usodno vprašanje: KJE PA SO MED KRŠĆANSKIMI NARODI SADOVI TEH DVEH OKROŽNIC? Saj Cerkev svojih socialnih okrožnic vernikom ni dala samo v pobožno branje, ampak zato, da jih presadijo v življenje. Razvpiti družabni redi preteklosti so se preživeli do konca, toda kristjani čakamo, da bodo družabni redi prihodnosti spet gradili drugi, po vsej verjetnosti brez Kristusa. Kaj pomeni to drugega, kot veliko socialno brezbriznost katoliških množic? — Uspehe, ki so bili od katoliških državnikov in narodov doseženi v tem pogledu, lahko pretejemo na prste: Portugalska, v kateri le preradi gledamo diktaturo vladajočega režima, namesto pridobitev stanovskega reda. Odtence nekaterih navodil okrožnic najdemo v Švici, Belgiji, Irski, Peruju, Argentini in Španiji, zaznamujemo pa lahko tudi napore, da bi se

v tem pogledu kaj napravilo še v nekaterih nadaljnjih državah. Drugod je krščanstvo na tako važnem križpotju zgodovine ostalo »speči leva«. Zakaj to?

1) Na prvem mestu med vzroki stoji gotovo naša lenoba; ki ima svoje globoke korenine v materializmu časa, katerega se ne znamo otresti. Mar ni lažnejše izveči iz obstoječega reda, kar je mogoče, kakor pa boriti se za pravičnejšega, za katerega se ne ve, ali bo njegovih sadov deležen še živeči rod ali šele rod, ki mu bo sledil?

2) Drugi vzrok tiči skrit v zlorabi uporabe socialnega nauka Cerkev po raznih »— izmihi«. Vsi dobro vemo, da je zlasti italijanski fašizem socialne vzore Cerkev grdo spačil in jih vpregel v svoj politični voz. — Zelo radi pa pozabimo, da je Cerkev to zlorabo obsodila in prav mulo se poglabljamo v preučevanje, v čem je v posameznih primerih fašizem grešil. Sovražnikom prav radi verjame, da je fašizem s svojo politiko tudi stanovski red zapravil. Knezu miru, nasledniku Leonu XIII. in Pija XI., sedanjemu papežu pa ne sledimo, ko nam kliče: Non timete! Resistite fortes in fide! — Ne bojte se! Ostanite močni in veri!

3) »Cerkev bo še svoj socialni nauk modernizirala,« pravijo tretji in drže roke ravzkriž ob prizadevanjih za Kristusov vstop v gospodarsko življenje. Kot »dokaz« jim služi, da vladajoči papež Pij XII. še ni izdal nobene okrožnice o družabnem vprašanju, ne spominjajo pa se njegovih besed iz leta 1847: »Katoliška Cerkev je po božji Previdnosti izdelala svoj socialni nauk. Ona kaže pot, po kateri je treba hoditi. Noben strah pred izgubo premoženja in časnih dobrin, noben strah, da bi bil manj ljubljen od moderne družbe, da bi bil manj nacionalen ali manj socialen, ne daje kristjanom pravice kreniti za en korak s te poti.«

Socialni nauk Cerkev je nespremenjen. Še vedno je isti kot sta ga učili okrožnici, katerih obletnico objave obhajamo 15. maja. Samo ta nauk je po svojem uresničenju zmožen rešiti težko bolno človeško družbo. Pravi kristjan zato nauk socialne pravičnosti, ki ga uči Cerkev, v celoti sprejme in po njem dela.

Jože je zgovornemu Janezu pazljivo sledil. Ko je ta končal, je rekel: »Hvala ti, dragi Janez! Vedno bolj uvidevam, kje tiče vzroki naše nedelavnosti. Komunistem ima po vseh obratih navdušene apostole — agitatorje za svoje zmotne, Cerkev pa tako pogreša z ljubeznijo prežetih oznanjevalcev resnice in socialne pravice. Čas je, da se zganemo. Po želji Cerkev homo pogumno pristopili k ustanavljanju skupnih delavsko-podjetniških družin, in to povsod, kjer bo mogoče. Kjer pa še ni mogoče, homo pripravili pot, da postane mogoče.«

Ameriški kongres o Titu in o pomoči Jugoslaviji

Ameriška pomoč Jugoslaviji in obiski številnih ameriških osebnosti pri Titu so upravičeno vzbudili veliko pozornost pa tudi zaskrbljenost v demokratičnem svetu, da ni morda Tito s svojim posrečenim odklonom od Moskve potegnil za nos samo svojih moskovskih učiteljev, temveč je premotil tudi Amerikance, da bi mislili, da se bo počasi prelevil v zahodnega demokrata. To je bilo zato, ker smo vse preveč slišali samo eno plat zvona, namreč da Tito dobi pomoč, da ga obiskujejo razni diplomati. Po radiu in listih so bile le izjave senatorjev in poslancev, ki so zahtevali pomoč Jugoslaviji. Skratka pri vsej veliki in skoraj nerazumljivi naklonjenosti Amerike do Tita je ostala le še iskrica upanja, da se ameriški politiki niso dali še drugič speljati na led — namreč uradna izjava, da pomoč Jugoslaviji še ne pomeni, da Združene države odobravajo Titov režim in njegova nasilna dejanja. Zdaj pa smo dobili v roke januarski zvezek »Pregleda«, ki ga izdaja ameriški odbor za svobodno Evropo v slovenščini. »Pregled« prinaša prevod stenografskega zapisnika izjav ameriških senatorjev in poslancev, ki so jih dale med razpravo o zakonu za ameriško pomoč Jugoslaviji meseca decembra. »Pregled« piše:

»Predvsem bodo naši bralci zvedeli iz ust ameriških senatorjev in poslancev v kakšnem duhu je Amerika to pomoč dala, v kakšne svrhe jo je namenila, kakšne pogoje je stavila ter koliko je Amerika do sedaj že darovala Jugoslaviji. Ti govori povedo, da ameriška vlada dobro ve, kaj dela in da je svojo dobrosrčnost Jugoslaviji izkazala iz dobro premišljenih razlogov. Debata o Jugoslaviji v ameriškem kongresu je položaj naše domovine pod komunističnim režimom postavila v pravo luč. Sedaj vemo, kako ameriški politiki gledajo na našo domovino in na režim, ki se je nasilno polastil oblasti nad našim ljudstvom.

Senator Brewster, ki je bil letos dalj časa v Jugoslaviji, je imel enega najbolj udarnih govorov tako po točnosti informacij, kakor po globini moralnih načel, na katera je naslonil svoje mnenje. Dejal je med drugim:

»Ko sem bil v septembru v Jugoslaviji, sem obiskal tudi neko zadržno kmetijo (kolhoz). Videl sem na lastne oči, kako so sipali prašičem najboljše pšenice, takšno kakršno pridelujejo pri nas v Iowu.

Kako postopa Titov režim? Do letos je vselej kar naprej napovedal, kako velika bo žetev in je vnaprej določil, koliko odstotkov morajo kmetje oddati državi. Lani to ni več šlo. Žetev ga ni ubogala. Zato so letos določili vnaprej, koliko mora vsak kmet posejati in koliko mora ob žetvi oddati državi. Ko je prišla žetev, se je izkazalo, da za preživljanje kmetove družine ne bo nič ostalo, ako odda vse, kar mu je bilo ukazano. Kmete, ki ne oddajo predpisane količine pridelka, režim zapira, jih obsoja v prisilna delovna taborišča in pošilja na prisilno delo. Sam sem videl v Beogradu skupine takih revežev, ki so jih gonili miličniki z brzostrelkami...

Ko sem bil pri Titu, mi je ta odkritosrčno povedal, da je komunist. Prav nič ni prikrival tega. Dejal je: »Verujem v komunizem in v samem sebi vidim voditelja naprednih narodov za železnim zastorom.« Kaj se to pravi? To se pravi, da hoče Tito zavzeti Stalinovo mesto, če bi se mu posrečilo likvidirati Stalina: seveda če ne bo Stalin prej likvidiral Tita...

Predložen je dopolnilni odstavek k zakonu. Tam je rečeno, da odobritev pomoči ne pomeni, da odobravamo kršitev verske, politične in gospodarske svobode. Ne razumem, kaj naj to dopolnilo sploh pomeni? Omenja samo, da se mi z zatiranjem ne strinjamo. To res ni veliko. Proti Španiji smo svoje dni mnogo bolj grmeli,

dasi so kršitve verske svobode v Španiji bile neznatne v primeri s tem, kar se dogaja v Jugoslaviji, kjer je nadškof Stepinac še vedno v ječi, kjer je zaprtih še 400 duhovnikov, medtem ko jih je bilo 380 pobitih.

Resno dvomim v modrost tega predloga (da bi dali pomoč Jugoslaviji — op. ur.). Kaj je njegov namen? Utrdil bo moč komunističnega diktatorja, ki se je baje sprl z Moskvo in ki je sedaj, ko je žetev minila, v smrtni nevarnosti med dvema sovražnikoma: med Stalinom na eni in razjarjenim, upornim ljudstvom na drugi strani.

Jugoslovani so že enkrat okusili posledice ameriške politike. Jugoslovanski diktator Josip Broz, sicer poznan pod imenom Tito, je prišel na svoj sedež na Stalinovo zahtevo in po zaslugi ameriške kamarile komunističnih sopotnikov, ki jim je naloževal Louis Adamič. On je imel vstop v Belo hišo. Ameriška vlada, ki je takrat

bila samo neke vrste odmev Moskve, v kolikor se tiče podpiranja Tita, ni storila ničesar, da bi preprečila izdajstvo nad Mihajlovičem, ki ga je Titova komunistična sodruga ujela in umorila...

Čemu neki in kako neki naj sedaj verjamemo, da bo nas Amerikance sedaj branila Titova vojska? Po prelomu z Moskvo je moral Tito izvesti krvoločno čistko v svoji vojski. On danes ne ve, kdo v vojski je zanj, kdo proti njemu. Mnogo častnikov je v tajnih stikih z Moskvo in kominformom. Ko sem bil v Beogradu, so Tita zapustili trije vodilni komunisti, ki so prešli v nasprotni, kominformistični tabor. Jugoslavija je komunistična država in kljub čistkam Tito danes ne ve, kdo je zanj, kdo je proti. Pred komaj enim letom je član Centralnega izvršnega odbora komunistične stranke v Jugoslaviji izjavil, da je 85% jugoslovanskih organiziranih komunistov proti Titu za kominform... (Nadaljevanje)

KULTURA

Koledar Svobodne Slovenije

Ze tretje je pred nami Koledar Svobodne Slovenije. Vsako leto zajetnejša knjiga je to, letos zares že pravi zbornik (300 strani). Njegov namen je s toplo domačo duhovnostjo povezovati svobodne Slovence po svetu, ki jim je bila tujina vsiljena po sili razmer. Zato moramo videti v taki publikaciji, kakor jo imamo pred seboj, mnogo več kot koledar. Kulturni potencial, ki ga predstavlja slovenski izobraževanec v emigraciji, si išče in si bo gotovo tudi našel ventil, s katerim bo zadiral v duhovno ustvarjanje, ki tudi v klimatičnih novih pogojih ni prelomilo zvestobe slovenskim duhovnim izročilom. Očitek sterilnosti in življenjske nezmoglosti pri ustvarjanju novega sveta, s kakršnim svobodne kulturne delavce blatiijo politične enodnevne, ki po vseh štirih brodiijo v koritu, niti najmanj ne morejo zadeti časti slovenskega izobraževanec, ki se že šesto let kot težak bori za svoj življenjski obstanek v svobodi. Koledar Svobodne Slovenije je lep dokaz, da so ti naši izobraženci tudi poleg svojega telesnega dela še vedno na delu za ustvaritev veliko boljšega in vzvišenejšega sveta od onega, ki ga slepo obožujejo presiti svetniki.

Povrnimo se k našemu Koledarju! V njem so zbrana imena, ki jih Slovenci poznamo še po tehtnem delu v letih pred drugo svetovno vojno. To so: pesnik in kritik Tine Debeljak, pisatelj Stanko Kociper, profesor in kritik Lojze Geržinič, dobro znani mlajši pisatelj Bine Šulinov, ki ga pod tem imenom že dobro poznamo, pesnik Stanko Janežič, pisatelj Karel Mauser, Slavko Srebrnič, Mirko Šušteršič — Valiant in še mnogi drugi, ki nastopajo pod psevdonimi.

Nemogoče je v bežnem pregledati in pretehtati vse, kar prinaša zajetni zbornik. Naj opozorim le na vrste najzanimivejšega gradiva. Uvodne in posvetilne misli sta Koledarju napisala škof dr. Gregor Rozman in minister dr. Miha Krek. Lepo-

slovje zastopajo: Kociper z novelo »Jeruzalemski romar«, Mauser z »Balado XX. stoletja«, Bine Šulinov s »Prvim prepoznanim srečanjem«, Tine Debeljak s prozo »Odkrite stopinje v snegu, ki raste iz nikoli zaceljene rane očeta, ki mu je sojeno daleč sredi pamele le v sanjah spremljati rast lastnih otrok v domovini.

Pesniški del zbornika je številčno zelo močan. Nad vsemi sodelavci se dviga Jeremija Kalin, ki ga že po veličastni »Črni maši« dobro poznamo; v novih pesnitvah raste njegova beseda v tolažilne speve barda slovenskih izseljencev. Med ostalimi 14 timi pesniškimi sodelavci je zastopan tudi naš Stanko Janežič, katerega samostojno pesniško zbirko pričakujemo za veliko noč.

Posebno dragoceno poglavje v Koledarju tvori četvero člankov o razvoju kulturnega življenja v zamejstvu (T. Debeljak in M. Marolt) in bibliografski pregled »Slovenski emigrantski periodični tisk«, ki poleg bogatega gradiva prinaša tudi poziv na zbiranje dragocenega gradiva o številnih, po vsem svetu raztresenih rokopisnih in razmnoževanih listih med našimi begunci.

Več člankov v Koledarju obnavlja črne spomine na revolucionarne dni v domovini. Med njimi je najzanimivejši odlomek iz daljše razprave Janeza Martinca: »Zgodovinska osnova narodne osvobodilne borbe v Sloveniji«. Nekaj člankov je tudi z naše Koroške, Primorske pa zastopata Matija Tratnik (Temna zarja na Primorskem) in O. Č. (Slovenci v Italiji v letu 1949/50).

Če še omenimo vrsto člankov o kulturnih jubilejih v letošnjem letu, ki so po večini izvod peresa prof. Geržiniča, in nadvse duhovito kramljanje Simona Preprostege o »Obisku pri Abu-Sabu«, smo v glavnem omenili vse vidnejše članke Koledarja. Prijetno domača je izbira slik v koledarskem delu, mnoge ilustracije in umetniške priloge pa še bolj prispevajo k občutju domačnosti, ki veje iz celotne knjige.

Lav

GOSPODARSTVO

Kako sadimo krompir

Druga leta je bilo v tem času vsajenega že precej krompirja. Letos je nagajalo deževno vreme in zato so poljska dela sploh nekoliko zastala. Bo treba pa pohiteti, ko nastane vreme.

KATERI KROMPIR BOŠ SADIL?

V goriški in tržaški okolici je bil lanski pridelek krompirja precej holan. Zato je nujno potrebno, da seme premenjaš. Z lahkoto si nabaviš holandski zgodnji krompir, ki pri nas dobro uspeva.

Če hočeš bolj domač krompir, ga lahko dobiš v Beneški Sloveniji in tudi v Kanalski dolini (okolici Žabnice in Ukevi), kjer so imeli zdrav pridelek. Seveda, dotični krompir je nekoliko kesen in zato za goriško in tržaško okolico ni ravno najbolj priporočljiv. Posebno ne letos, ko moramo računati na koloradskega hrošča, ki škoduje predvsem poznemu krompirju.

S ČIM BOŠ GNOJIL?

Zgodnji krompir mora napraviti vse v dobrih treh mesecih, to je od aprila do konca junija. Marca njegovo življenje še ni posebno živo, julija pa se zaključuje. Umljivo je potem, da mora imeti v zemlji pripravljene redilne snovi in ne šele takih, ki rabijo dolge mesece, predno so toliko predelane, da jih korenine lahko vsrkajo.

Zato ni nikdar na mestu svež in mlad hlevski gnoj. Pač pa je dober star, dobro prezorjen. Še bolje pa bi bilo, če bi bila njiva s hlevskim gnojem pognojena že pred zimo ali vsaj začetkom zime. A kdo to dela, ko pa je naš kmet tak, da napravi vsako delo čim bolj pozno mogoče. Potrebno pa bi bilo prej, največ koristi bi od tega imeli.

Zato pa so umetna gnojila zelo priporočljiva za sajenje krompirja. Od teh pridejo predvsem v poštev superfosfat, kalijeva sol in žveplenokisli amonijak. Ta umetna gnojila lahko trosimo po njivi vsako za sebe, lahko pa jih tudi premešamo, in sicer v razmerju 6 kg superfosfata in po 2 kg kalijeve soli in ravnatoliko žveplenokislega amonijaka. Najbolje je, da pridejo ta gnojila pred saditvijo v zemljo, in sicer po celi njivi enakomerno raztrošena.

A mi sadimo krompir v grapičice: na dno raztrošimo gnoj, vrhu pa denemo krompir. Kako naj tu gnojimo z umetnim gnojilom? — V tem slučaju je najbolje, da imamo umetna gnojila premešana in jih trosimo okoli krompirja ali njegovih koščkov, če ga sadimo v koščkih. Ne sme pa priti umetno gnojilo neposredno v stik s semenskim krompirjem, ker bi ga ožgalo. Zato pa naj umetni gnoj trši oseba, ki se razume. — Zgornje mešanice umetnih gnojil raztroši na 10 metrov dolge grapičice po 1/2 kg. — Pri pletvi — bolje

kot pri osipanju — krompirja raztroši okoli vsakega grma čajno žličko apnenega nitrata ali čilskega solitra.

KROMPIR BO POTREBNO ŠKROPITI

Krompir, paradižnike, melancane, papriko napada ista bolezen kot trte, to je peronospora ali listna plesen. Proti njej se borimo z mešanico modre galice in apna. Zadolastuje vedno 1% raztopina — na 100 litrov vode 1 kg modre galice in primerna količina apna. — Zato misli že sedaj na to, da boš moral škropiti tudi krompir.

Najbrže bo potrebno letos škropiti krompir tudi proti koloradskemu hrošču. V ta namen so škropiva najraznovrstnejša, a izgleda, da bo dala oblast brezplačno na razpolago apneni arzenat, ki je tudi učinkovito sredstvo. O tem škropljenju pa bomo govorili pravočasno.

Trte naj bodo povezane

predno postanejo sočne, ker so takrat rozge krhke in se rade prelomijo.

Sedaj bi morale biti trte že vse obrezane. Na vsak način naj bodo, predno se začnejo solziti, ker soljenje je izguba moči, izguba življenjskega soka.

Blitev - blede

je prav dobra zelenjad: zrezana v mineštro (= domača skuha), pražena v kozici in tudi z oljem in kisom surova ali skuhan; lahko pomešana tudi med radič ali solato.

Poleg tega blitev ne zahteva posebne nege in da vedno obilen pridelek, ki traja skozi celo leto, tja globoko v zimo in še čez.

Zato pa sadi blitev. Seme je podobno onemu od krmne pese in v vsakem zrnju je več semen. Zato ne sejemo blitve kar počez, temveč jo sadimo v vrste. Vsako ped eno zrno. Če pa pride iz istega več rastlinic, pustimo na mestu samo močnejše, druge pa lahko tudi presadimo. Posamezno vsajena blitev postane močna in velika. Užiti so tudi široki hrbti listov, posebno, če je blitev vsajena na dobro pognojeno zemljo in se listi hitro razvijajo.

Mnogi jo sejejo na gosto in jo potem žanjejo. Ali je to boljše ali slabše kot posamič vsajeno, je vprašanje okusa.

NAŠA GOVORICA

Še o kitajskih mlinčkih ali kako dobro naviješ štreto, da ti nikoli ne zmanjka besedi.

Zdaj veste, kaj so kitajski mlinčki! Vrtljiva kolesa, ki jih kot kolovrat poganjaš z roko ali nogo. Na kolesu so pritrjeni listki in na listkih so spisane molitvice. Ko stopiš v budistično svetišče, ti ni treba moliti ne v mislih ne z jezikom. Zavrtiš kolovrat, da zažumijo listki z molitvami in opraviš si bogoslužno delo. Bolj kot vrtiš kolo, več velja tvoja »molitva«.

Nekatere naše ljudi je menda sam Bog še prav posebno bogato obdaroval z gibčnostjo govora. Nikoli jim ne zmanjka poplave besedi, s katerimi nas zasipljejo in kar ne dovolijo, da pridemo do besede. Za take ljudi pravimo, da imajo dobro navito štreto. Pa poglejmo malo natančneje njihovo govorico! Odkrili bomo, da je od vsega, kar povedo, več kot tretjina nepotrebnih besedi.

Tukaj pri nas so take nepotrebne besedice večinoma iz italijanščine. To so: neprestani MA, MAGARI, ALORA, ORMAI, INTANTO, IN SOMMA, INVECE... ki jih drobimo v svoj govor in z njimi belimo slovensko govorico po laško. V večini primerov vseh teh »ma«, »magaria« itd. sploh ne bi bilo treba rabiti, saj z njimi samo mašimo presledke, ki nastajajo v našem tekočem valu besedi. Saj bi se morali včasih tudi malo ustaviti, da zanjamo sapa in nekoliko pomislimo, kaj bomo še povedali. Takrat so našila najprimernejša in nam izvrstno služijo, da se naši jeziki morejo vrteti brez prestanka, prav kakor kitajski mlinčki...

Da nam jezik gladko teče, si pomagamo včasih tudi z domačimi mašili. »Je rekel... in je rekla... pa je rekla... rekla...« Pa spet: »pravi... pravi... in pravi...« Najbolj smešni so pa tisti, ki vse sproti za laž proglasa, kar koli povedo. »Sem ga srečal — ne — pa sem mu rekel — ne —, naj pride k nam — ne, ... On pa — ne — mi obljudi — ne —« itd. brez konca in kraja. Kar povemo, vse zanikamo in nazadnje sploh ne veš več, če nas ima tak človek za noreca ali kaj...

»Modernae mladina, na pol ali nič izobraženi mladi ljudje uporabljajo seveda vse hujše vložke, s katerimi skrajno neokusno mašijo svojo govorico in na nepriemeren način poudarjajo posamezne misli. Vsaka druga beseda jim je že »madonae« ali »hudiče« ali pa še kaj hujšega in nespodobnejšega. Ne gleda na to, da je tak govor še daleč preko mej kulturne spodobnosti, je tako izražanje dokaz velike jezikovne revščine teh mladih ljudi. Pa tudi dokaz pomanjkanja vsake duhovnosti. Iz take govorice sije prostastvo, ki ga nekoč naš preprost človek ni poznal. Žalostno pa je, da prav danes razodeva že sama taka govorica naše mladine, kako silno malo je v njej zdravja in mladostne sile, ki jo narod pričakuje od nje...

HENRIK FEDERER:

Prevedel dr. IVO ČESNIK

Papeževa zadnja ura

Takrat se odposlanci niso upali vrniti domov in povedati, da je Francišek višje cenil grdi mrčes, kakor Svetega in trikrat Kronanega. Čakali so. Čez njihovo svilen vlečko je hotel lezti polj in so jo morali dvigniti. Poditi so morali muhe, če so se dale na njih prsni križ, ki je bleščal v sladkem, rumenem, umbriskem večernem soncu. Nato so poslušali gor proti sv. Lovrencu, ali se od tamkaj iz malega zvoniča že oglašajo mrtvaški zvon.

Končno je Francišek končal svojo tkalsko umetnost. Pajek se mu je zahvalil: Živahno je zacapljal z nogami in silno zablašal s stoterimi očesi.

»Zdaj pa pojdimoa« je dejal Francišek veselo, ko ni videl okoli sebe niti kakega pohabljenca niti kakega otroka niti živalice, ki bi česa potrebovali in bi jim mogel ljubeznjivo postreči.

Medtem je ležal Inocencij visoko na blazinah, obrnjen proti oknu in asiškim goram. Tu je padalo rumeno umbrisko sonce ravno na papeško krono ob posteljnem zgledu. Ta okras je bleščal kot dragocen vence in cela soba je bila do zadnjega kota polna temno zlatega vzdušja.

Papež je slišal vsak korak na cestnem tlaku pod oknom. Hipno je odprl široko oči in se smejal. Od vseh drugih stopinj je razlikoval ropotanje lesenih sandal brata ubožca. Dihal je gozdni, puščajni vonj in rajski veterček, ki je prihajal od Franciška. Njegove fine, blede, svilene ušnice so se lahko odprle kakor k pozdravu.

Toda na pragu je Francišek hipno ob-

stal, držal roke kakor oslepel pred obrazom in dejal: »Sveti Oče, tu noter ne morem.«

Klicali so, se drli in suvali. Kaj naj to pomeni? Zakaj zopet posebež nekaj igra? Ali je to ponižnost božjega hlapca, da se tako obnaša? Zakaj vendar ne more noter?

»Tu me povsod slepi zemlja« je odgovoril preprosto ubožec. Tedaj so odstranili krono. Bilo je mračno v sobani, in Francišek je vstopil. Pokleknil je pred papeža na obe kolena kot otrok. In Inocencij se je smehljaj tako zadovoljno, kakor se ni smehljaj, odkar je dobil poročilo o zmagi pri Tolozu. Bilo mu je, kakor bi klečal kerub ob njegovi strani. Francišek je prišel: »Presrečni sveti oče. Zdaj pravite: »Z Bogom svet. A tu še vedno poka, šumi in se Vam laska, tako, da nebo ne more sem.«

Govoril je in je snel papežu, ki je to

gledal veselo, svilen ogrinjalo s pleč in zlato verižico in celo široko zlato pretkano težko stolo. Vsi so gledali in se zgražali, a vendar niso ugovarjali. Francišek je slikel svoj rjavi, od mnogih beraških potovanj zaprašen in tako od mnogih pouličnih paglavcev ponesnaženi plašč in ga ogrnil papežu čez prsa in pleča. Nato sta si gledala dolgo v oči — skozi ta odprta okna v najgledljivo, najiskrenejšo dušo — najvišji zapovedovalec in najnižji hlapec na zemlji in se razumela.

»Govori vendar z njim!« je ukazal kardinal škof iz Ostije, tvoje tolažbe si želi.« »Pripoveduj mu o bitki pri Tolozu! Sto tisoč mrtvih poganov! Reci mu to!« je dejal grof iz Beneventa.

»Govori o križarski vojski v Bizaneu!« je menil flamski baron. Francišek je potegnul par predenih niti z dvorljivimi in finimi prsti iz svoje brade in jih položil

papežu na še vedno rjave, kodraste, tedaj mrtvo mokre lase. To je storil tako pobožno, kot bi bile te sive niti najdragocenejše na svetu.

»Vidite, Svetost, naš gospod papež.« je dejal potem vedro, »ne ostane Vam ničesar od vsega Rima in svetnega kraljestva, da, od vsega velikega predenja in tkanja in od skrbi za Alpe in vse drugo. Komaj Vam ostane to, kar ubogemu bratu pajku tam na trtnih peresih.«

»Ne smeš tako govoriti,« ga je zmerjal viteški škof iz Pise. »Pripoveduj mu rajši o izobčenju nemškega Getranda: O potolaženju kraljici v Parizu in Leonu in še kaj takega!« To lepo zveni za življenje in smrt.

»In vendar,« je nadaljeval veselo Francišek, ne da bi se najmanj brigal za dvorno gospodo, »Vam je ostalo nekaj dragocenega in najboljšega od vsega, naš gospod

Z G O R I Š K E G A

Spored liturgičnega tedna v Gorici

V nedeljo 4. marca popoldne ob 3h uvodni govor na Travniku.

Med tednom pa bodo vsak dan sledeče pobožnosti:

Ob 6h govor in sv. maša v stolnici. Mašuje in govori stolni kanonik msgr. Alojzij Novak.

Ob 7h govor in sv. maša pri Sv. Ivanu. Govori dr. Rudolf Klinec, mašuje č. g. Ivan Reščič.

Popoldne ob 5h liturgični govor pri Sv.

Ivanu s kratkim blagoslovom. Govori p. Fidelis, kapucin. Ta govor je namenjen predvsem gospodinjam.

Zvečer ob 8h glavni govor s kratkim blagoslovom pri Sv. Ivanu. Govori msgr. dr. France Močnik.

V petek ob 8h zvečer bo običajna postna pridiga na Travniku namesto pri Sv. Ivanu. Zaključek tedna bo v nedeljo 11. marca ob 9h pri Sv. Ignaciju na Travniku, kjer bo daroval svojo prvo sv. mašo novomašnik č. g. Bronislav Rossipal.

Nova maša v Gorici

V soboto pred tiho nedeljo 10. marca bo posvečen za mašnika diakon reške škofije č. g. Bronislav Rossipal. Skupaj z njim bodo prešli red diakonata subdiakoni Jericijo Stanko iz Avé, Cotic Hilarij iz Rupe, Simčič Oskar iz Medane ter več drugih bogoslovcev italijanske narodnosti. G. Rossipal je doma iz Jelšan, ki so pod

reško škofijo. V Italiji je pa ostal, ker je bil leta 1947 bolan. G. novomašnik želi darovati svojo prvo sv. mašo med našimi verniki na Travniku, ker mu za sedaj ni dano, da bi jo daroval v domači fari. Sv. maša pa bo tiha, kakor se spodobi na tiho nedeljo. Po maši bo običajni ofer in delitev novomašnih podobice.

Prosvetni večer v Gorici

Preteklo sredo smo imeli v Gorici svoj VIII. prosvetni večer posvečen štiristoletnici prve slovenske knjige. Izbrano nam je o tem govoril dr. Anton Kacin, ki nam je prikazal v pravilni luči osebnost očeta slovenskega književnega jezika Primoža Trubarja. Iz čitanja odlomkov, ki so sledila predavanju, so prisotni imeli priliko spoznati razliko med današnjim in takratnim slovenskim književnim jezikom.

Tragična smrt mladega bogoslovca

Ob nesreči, ki se je dogodila pri Godoviču nad Idrijo in o kateri smo poročali zadnjič, je našel smrt tudi idrijski bogoslovec Krapš Tonček. O tem smo prejeli izvirno poročilo, ki ga tu skoraj dobesedno prinašamo:

Ljubljanski bogoslovci so ravno končali duhovne vaje dne 13. jan., ko je Tonček Krapš dobil dovoljenje, da sme za tri dni domov. V soboto 17. jan. se je vračal v Ljubljano z avtobusom, ki odhaja iz Idrije ob 4h jutraj. Šofer je bil pijan in neprespan in je menda zaspal ali imel privide, tako da je na zadnjem ovinku pred Godovičem avtobus šel čez cesto in zgrmel v dolino po strmi senožeti kakih sto metrov. Tonček ni bil takoj mrtev. Ranjenega so ga prenesli skupaj z drugimi v neko bližnjo hišo, kjer so jim nudili prvo pomoč. Medtem je prišel že tudi g. župnik iz Godoviča, ki je Tončetu, čeprav je bil že slab in v mrtvaškem boju dal odvezo in mu podelil tudi sv. maziljenje ter z njim tudi molil. Ko so ranjenega hoteli prenesti na rešilni avto, je med potjo izdihnil. — Smrt je nastopila zaradi notranjih poškodb, ker telo na zunaj ni bilo razmesarjeno, dočim je n. pr. sprevidnik bil prerezan na dvoje.

Pogreb je bil 19. jan. popoldne v Idriji. Udeležili so se ga vsi gorški bogoslovci in še nekaj drugih pevcev (vseh skupaj kakih 30) pod vodstvom g. prorektorja, spirituala in g. stolnega dekana dr. Kimočca, ki je vodil bogoslovski zbor.

Skoda, da je ves čas pogreba deževalo, a to ni posebno motilo ljudi, saj takega pogreba v Idriji že dolgo ni bilo. Bilo je več lepih vencev prvega pomladnega zelenja. Na domu so bogoslovci zapeli »Blagor mu«, po poti zelo lepo »Usmili se«, v cerkvi pa Gallusov »Glejte, kako umira pravičnik!«; domači pevci so se svojemu vašanju oddolžili s pesmijo »Jaz sem vstajenje«. Lepo in prisrčno se je od dragega pokojnika poslovil g. prorektor.

Vsi navzoči so bili ob bridki izgubi ganjeni do solz, saj je pokojni Tonček to-

liko obetal, bil tako dober, blag in tih fant. Pri izpitih ob prvem polletju je dosegel med vsemi sošolci najboljši uspeh, bil je posebno dober filozof. Pri vsej žalosti pa je vsem v tolažbo to, da je tako lepo, z Bogom spravljen umrl. To so razumeli tudi njegovi starši in sestra, ki so vsi pokazali najglobljo vdanost v voljo božjo. Res je, da se vidi ravno ob takih težkih nesrečah, kako zelo srečni so oni, ki imajo vero, ki jih tolaži in podpira, zlasti v najhujših preizkušnjah.

Nezadovoljni Jazbinci

Vasica Jazbine je zadnje čase postala zelo znana. Saj se skoro vsak dan berejo v časopisju članki o neki »Glasbani in o Glasbanesih«. Vse to je pa v zvezi z obnavitvijo občine Števerjan, kateri nekateri Jazbinci ne bi hoteli pripadati, pač iz enostavnega razloga, ker nimajo dobre cestne zveze s Števerjanom. Hoteli bi priti pod furlansko občino Koprivo ali celo Gorico! Jazbinci naj se zavedajo, da je občina Števerjan prišla poslovaliti šele pred par dnevi in da ko bodo svobodno izvolili svoje svetnike, bodo potem njih lahko zahvalili vse, kar jim pritiče, kajti nahajali se bodo med lastnimi ljudmi, ki jih bodo razumeli in zato jim tudi pomagali. Zavedajo naj se tudi, da pri tujcih kot Slovenci ne bodo z lahkoto našli razumevanja! Zato naj dobro premislijo, preden bodo pričeli z novimi prošnjami za odcepitev od slovenske občine Števerjan.

Kmečko delavska zveza v Števerjanu

Dne 22. preteklega meseca se je ustanovil v Števerjanu ožji odbor kmečko-delavske zveze, katerega namen je, da predloži pri prihodnjih obč. volitvah samostojno neodvisno listo. Bistvo te zveze je v načelih, ki so nam jih pokazali naši poštení in verni predniki. Mislimo, da se bo vsakdo, ki mu je za srečo in dobrobit naše občine, oprijel z ljubeznijo te zveze. Saj so v ožjem odboru najboljši ljudje števerjanske občine. Pri ustanovitvi so bile zastopane tudi Jazbine.

Pobegi

V nedeljo sta pribežala iz Jugoslavije devetnajstletni zidar Ivan Lutman iz Št. Petra pri Gorici ter dvajsetletni mehanik Marko Čej iz Vrtojbe pri Gorici. Svoj pobeg sta utemeljila z neznostnostjo razmer v domovini.

V ponedeljek pod noč so pa preko Severne postaje pribežali trije Postojnčani in sicer brata Jože in Albin Gorjup ter študent Jože Podboj. Vsi trije so zbežali

ne da bi preje obvestili svoje. Jože Gorjup je zbežal, ker bi moral k vojakom ter je pripravil do tega še brata; Podboj pa, ker je optiral za italijansko državljanstvo in so ga zaradi tega odpustili iz dela.

Čevlji UNRRA

V skladišču A.A.I. v ulici Petrarca štev. 1 se prodajajo čevlji UNRRA po 2200 lir par. Skladišče je odprto ob torkih, petkih in sobotah popoldan. Izjemoma je odprto ob četrkih tudi dopoldan.

Smrt generala Moore-a

Preteklo nedeljo je padel na korejski fronti ameriški gen. Bryant Moore, komandant IV. zavezniškega armadnega zbora. Pokojni general je bil svoj čas zelo poznan v Gorici kot komandant 88 ameriške divizije »Modrih vragov«, ki je bila nastanjena v Gorici in v coni A v dobi zaveznikov.

S T R Ž A Š K E G A

Občni zbor SKSZ

Preteklo nedeljo se je vršil v Trstu pri Sv. Ivanu občni zbor SKSZ, na katerem so pregledali delo iste v preteklem letu ter dolžili nove smernice za bodoče delo. Izvoljen je bil tudi novi odbor. Soglasno sta bila ponovno izvoljena kot predsednik ing. Sosič in kot tajnik č. g. P. Šorli. Sreše poročilo o tem občnem zboru priobčimo prihodnjic.

Sv. Jakob v Trstu

Dragi Katoliški glas! Od vseh strani dobivaš pisma, le iz Trsta Ti malokdo piše, vsaj kar nas je preprostih ljudi. Rada bi Ti sporočila, kaj nas matere najbolj skrbi. Glejati moramo, kaj bomo skuhalo družini in kako jo oblekle. To ni lahko. Skrbijo nas pa tudi otroci. Mi starši imamo dosti dela; naši možje so v službah, me matere delamo doma, pa tudi ven hodimo delat. Tako nam ostaja le malo časa za otroke. Najbolj smo zadovoljne, kadar so v šoli ali pa v otroškem vrtcu. Tam so dobro shranjeni vsaj za tisti čas. In pa tudi našega jezika se naučijo več kot mi, ki nismo mogli hoditi v slovensko šolo. Naš fant je že v gimnaziji. Saj ni veliko časa, a oni dan sem le šla pogledat v šolo, kaj pravijo o njem gospodje profesorji. Ko sem tam čakala, da je pozvonilo, sem videla, da so prostori snažni in v redu držani, toda ozki, ozki. Zvonice je zapel; študentje so se usuli na hodnike in nastala je taka gneča, kot je še nisem zlepa videla. Red je bil sicer red, a ghati se pa le nobeden ni mogel. V dolgih vrstah so čakali, da pridejo na stranišče, ker ima šola za 200 ali 300 dijakov eno samo stranišče. In vendar je v mestu veliko lepih šol. Pa so menda samo za Lahe. A tudi mi plačujemo davke kot Lahi. Kadar naložijo kake nove »tasse in sopratasse«, nikoli ne rečejo: Ti davki pa niso za Slovence. Teh davkov pa Slovenci ne bodo plačevali.

Ni dolgo od tega, kar sem brala v laškem časopisu, da laški otroci bodo spet prišli do »svoje šole, katero so imeli prej zasedeno zavezniški in drugi. Na Slovence so pa čisto pozabili. Lahki so imeli ves čas od ene svetovne vojne dalje redno šolo; jemali so Slovincem še tista poslopja, katera so si bili ti postavili sami. Sedaj pa zopet hočejo imeti vse in Slovincem nočejo nič dati. To ni prav in ni! Šesto leto že teče, odkar je vojna končana, slovenski dijaki in profesorji pa se morajo še vedno stiskati po ozkih, nezdruživih prostorih, kjer kurijo električno luč ves dan in si tako kvarijo oči. To ni več zapostavljanje, to je SRAMOTA!

Tržaška slovenska mati

Jubilej

Upravnica pri našem listu gđe. Marija Podgornikova je praznovala v ponedeljek 73. rojstni dan. Gđe. Marija je zelo pozitivna ter je celo svoje življenje uporabila v širjenju slovenskega kat. časopisja. Uredništvo Kat. glasu, tiskarna Budin ter vsi poznanec ji kličejo še na mnoga leta!

Ob začetku meseca v Gorici

Od srede do sobote 3. marca se vrši petdnevna priprava za prejem velikonočnih sv. zakramentov. Vsak večer ob 8h je pri Sv. Ignaciju pridiga č. g. Šavljia, ki bo pridigal tudi v nedeljo 4. marca ob 9. uri. Zaradi tega odpadejo običajne večerne mesečne pobožnosti v stolni cerkvi.

Možje in fantje pa bodo imeli svoj shod v soboto 3. marca ob 8h zvečer kot običajno ter v nedeljo ob 8h sv. mašo s skupnim sv. obhajilom.

Mačkolje

Mandlji so zacveteli pri nas, otroci nabirajo vijolice, trate so zazelenele — pomlad je tu. Spomladi je pa v Mačkoljah lepo. Če ne verjameš, pridi, ko bodo češnje v najlepšem razcvetu. In to bo kmalu. Prav blizu Trsta, tega križčega, brezdušnega mesta, boš našel tih, od Boga blagoslovljen kotiček, kjer se bo spočilo tvoje srce in se umirilo.

Če boš prišel tako za Veliko noč, ti bodo vaščani pokazali na zvonik. Nov klobnk bo dobil. Dokaj let je bil revež brez nje, kakor boljšinski. Tudi cerkev bo prenovljena. Pa bi jo kar povečati bilo treba, razmakniti kratke in ozke zidove. Mačkoljani namreč vedo, čemu stoji cerkev v vasi; zato, da vanjo zahajajo. Celo moški imajo večinoma zdrave čute: virh — kadilo jim ne smrdi kot tolikim možem okrog Trsta.

Ko boš prišel v Mačkolje, boš med našo vasio in Prebenegom zagledal lepo novo stavbo: šolo. Tam bo učencem kar sama tekla otrokom v glave: v zdravi naravi, nad tiho dolino, z druge strani pa bo prijazno pozdravljali lepi Tinjan.

Pa elektriko bomo dobili. Zdjaj že ure štejemo ne dni. Petrolej in sveče kupujemo že prav previdno in v majhni količini.

Če boš kako sredo zvečer zamudil avtobus za Trst — recimo da bi te kozareček domačega ali žganega, v naši torkli žganega, premotil — tedaj se lahko zgodi, da te povabimo na kino. Še več boš pridobil, če obiščeš Slovenski večer. Zadnjič smo ga posvetili velikemu poetu Prešernu. Spretna beseda ga je veličala, njegovi verzi so zveneli od srca do srca, dekliski tereet s Kontovela pa nam je ob spremljavi harmonike navmes narodne krožil. Tako se zdrava srca tudi z zdravno kulturno hrano hranijo.

Ali zdaj poznaš Mačkolje? Gotovo ne. Saj ti pravimo: k nam moraš priti.

Nasvidenje tedaj!

Bazovica

V nedeljo boste lahko v naši dvorani videli zanimiv film z naslovom »Nevidni mož«. Drama »Praznik cvetočih češenj« pa bo vzprijorjena pri nas morda enkrat kasneje. V nedeljo teden pa bodo gostovali v Bazovici Goričani z dramo »Mater Dolorosa«. Tudi na to prireditve opozarjamo že danes.

PRISPEVAJTE

za † L. Kemperletov sklad!

ŠPORT

V nedeljskem kolu italijanske nogometne sezije so beležili sledeče rezultate:

□ Inter - Pro Patria 6-0, Lucchese - Milan 1-5, Juventus - Fiorentina 5-0, Atalanta - Udinese 0-0, Triestina - Sampdoria 2-1, Genoa - Napoli 1-2, Padova - Bologna 0-2, Novara - Palermo 3-0, Lazio - Roma 2-1, Como - Torino 4-2.

TOTOCALCIO:

X, 1, 2, 1, 1, 1, 2, 1, 2, 1, X, 2, X

Tekmovanja prihodnje nedelje:

Torino - Atalanta 1, Bologna - Como 1, Palermo - Genoa X-2, Roma Inter 1, Milan - Juventus 2-X-1, Sampdoria - Lazio X-1, Napoli - Lucchese 1-X, P. Patria - Novara X, Fiorentina - Padova 1, Udinese - Triestina X.

□ V tretjem razredu je Pro Gorizia izkoristila enajstmetrovsko v tekmi z moštvom Cesena. (1-0). Goričani zasedajo peto mesto v lestvici (26 točk iz 23 tekem).

□ Otvoritvena kolesarska dirka na progi Cagliari - Sassari (Sardinija):

1. SOLDANI, 2. Bartali, 3. Astrua.

□

□ Avtomobilski Grand Prix »Eva Peron« v Buenos Aires:

1. Gonzales (Ferrari 2000)

2. Kling (Mercedes)

3. Lang (Mercedes).

Prisostvovalo je 200.000 gledalcev. Faugio (Mercedes) je odstopil, ko je bila dirka še v polnem teku.

□ Nedeljske tekme za nogometno prvenstvo Svobodnega tržaškega ozemlja so takole zaključili:

Opčine - Montebello 2-0, Mezgec - Olimpija 3-3, Nabrežina - Škedenj 2-0. Ekipa so takole ocenjene: Montebello ima 22 točk, Mezgec 17, Opčine 17, Sv. Just 16, Škedenj 13, Nabrežina 7, Olimpija 7 in Kontovel 2 točki.

□ PRVENSTVO CONE: V tem prvenstvu so nedeljske tekme dale naslednje izide: Polet - Sv. Ivan 5-3, Sesljan - Devin 5-1, Ilirija - Olimpija B 2-0, Montebello B - Škedenj 4-0.

ZA »SLOVENSKO SIROTIŠČE SV. DRUŽINE«

Dovgan Pallandini namesto cvetja na grob blagega pokojnega g. Žvanuta 1000; hranilnica »Monte« v Gorici 10.000; N.N. 13.550; Viktor Samec v Gorici 500.— lir.

Srčna hvala vsem našim dobrotnikom in zagotovilo molitve.

ZAHVALA

Družina Štanta iz Štandreža se iskreno zahvaljuje vsem, ki so se udeležili pogreba njih pok. očeta Bazilija ter mu kakorkoli pomagali v dolgi bolezní. Posebno se zahvaljuje domačima gospodoma in čč. duhovščini sploh.

NA UPRAVI NAŠEGA LISTA JE NA RAZPOLAGO NEKAJ IZVODOV KOLEDARJA »SVOBODNE SLOVENIJE« ZA LETO 1951. KI JE PO SVOJI VSEBINI IZREDNO ZANIMIV.

Zobozdravnik

dr. STANISLAV PAVLICA

TRST

Via Commerciale 10/II - Tel. 25597

sprejema

9 — 13

17 — 19

Odgovorni urednik: Stanko Stanič
Tiska tiskarna Budin v Gorici

papež: čista revščina! Vzemite to krpec predenih niti! Tako ubogi ste. Berač v Transiveru je napram temu knez.

»Dovolj! Pripoveduj o lateranskem zboru.« je pripomnil splošni namestnik.

O boju proti krivovercem pripoveduj!« je pripomnil mladi bratranec iz Montforta.

Toda Frančišek je videl povrnjeno veselje svetega očeta kakor sveto nedeljo, razširjeno preko čela in je prostodušno govoril dalje. »Pozabite vse to, kar Vaši dobri gospodje tu bajajo, in vrnite se rajši v svojo mladost!« — »Tedad si.« je začel nenadoma papeža tikati, »napisal knjižico, o ljubi brat, ali še veš!«

Zdjaj ni bilo v papeževem obrazu nič več političnega in državniškega. Mladeniško, mehko smehljanje je odpravilo vso trdoto te mramornate glave. Kakor otrok je izgledal Veliki Inocencij. Spomnil se je, da je kot ognjevit, zgodaj dozoreli deček

utekel od pijače in zaljubljene glasbe iz rodne hiše pod grajskim trtnim latnikom v Sedniju in premišljal, kaj je več vredno kakor dvignjena čaša in zapeta ljubzenska pesem in pester in duhamoren kampanjski ples. In spomnil se je, kako je sedel v knjižnici svojega očeta in študiral eklezijsko, ki je steno je dogorel in so se njegovi plemenitaški tovariši, utrjeni od pijače, napotili domov. Spomnil se je, da je sedel v temi in premišljeval o tem, kar je genij vseh časov največjega učil: O sveti preprostosti. In dobro se je spomnil, kako je takrat vsled viharnega navdušenja začel nositi raševinasto obleko in jesti in piti najprostejše in najnujnejša jedila in pijače, ki jih je potreboval za življenje, da ni maral za visoke naslanjače in ni maral jesti melon in je napisal delo: De contempto mundi (O zaničevanju sveta). Oh, sedaj ve, da ni bil nikoli tako srečen kot

tedaj, ko je s srčnim utripanjem pisal one liste. To ga je delalo sedaj srečnejšega kot upognjena kraljeva in cesarska kolena za časa njegovega slavnega pontifikata. To že ni bila zemeljska vednost; bilo je neko drugo zemlji tuje sonec, ki se je svetilo v njegovem ohledelem obličju in je bilo lastno vsem sinovom uboštvá. »Učencem svete preprostosti.« je dejal Frančišek, »bo vedno tvoja knjižica ljuba, tvoji državni papirji bodo kmalu pozabljeni in bodo ležali spravljeni v arhivih, kakor trupla v krestah. Toda knjižica bo imela vrednost, dokler bo vodila pot od prahu do duha in od zemlje k nebu skozi sveta vrata revščine.«

Inocencij je ležal kakor njen vojak. Tako konča to križevno pot gospod papež in gospod berač. Pojdi v miru! Zaradi te knjižice in njene svete tišine ti bo mnogo kaj odpuščeno.

Frančišek je prijel papežovo mrzlo roko, kakor bi prijel za roko prijatelja in kakor bi ga hotel pripraviti na dolgo, lepo potovanje! Vzame naj nas s seboj iz bratovske ljubezni na svojo svetlo, čudovito cesto.

Vitka papeževa postava se je lahno stresla od glave do nog, da je šlo kakor lahko svetlikanje skozi sobo. Odprla so se usta in izdahnula zadnji dih. In nihče ni videl v njej one svetlobe, obraza smrti in nihče ne bi mislil, da je truplo mrtvo, ako ne bi bil mrtev obraz. Frančišek se je obrnil k zbranim in skoro veselo dejal: »Poglejte vendar našega ljubelega gospoda papeža! Svojemu nasledniku ni zapustil ničesar razen tega smehljaja na čelu in par predenih niti v lasih, a to je dovolj.«

In z enako vedrostjo in finimi dyorljivimi rokami, s katerimi je prej stregel slepemu Lazarju, gladil trte in pomagal pajku, je zaprl svetemu očetu oči in je

dejal: Zadosti je ropotal!

Nastal je nemir v palači in v Perugiji. Trobente se glase in konji peketajo in gre za volitve novega papeža. In v tem večnem diranju opravlja le par tihih, pobožnih ljudi molitve in opazi prhutanje belega neznanega goloba, ki se spušča k zglatvu papeža na mrtvaškem odru v cerkvi sv. Lovrenca kakor takrat, ko so zvolili mladeniča za papeža.

Ko je Frančišek stopil pozno zvečer v samostansko sobo v Assisiju, je dejal: Naš ljubi brat Inocencij je ravno kar tam onkraj v Perugiji v tem plašču umrl in našel mir!

Tedaj so pritekli bratje in poljubili rjavo, surovo sukujo in hoteli takoj peti requiem za mrtvega. Toda Frančišek je dejal: »Molite za dušo, za novega papeža!«

(Konec).